

דברי

הנכפרי

ע ר נ ת ה ח ג י ר

האם הרהרתם פעם מה ביסודו מבדיל את חגיבו מחגייתם של דתות אחרות? תשובה יפה קבלתי בקטע הבא, הלקוח מקובץ בשם "שיחות על חגים".

אם נשווה את הגורמים לקביעת חגייתם של שלוש הדתות החשובות - היהודית, הנוצרית והמוסלמית, - נמצא שיש הבדל עמוק-יסודי ביניהם. חגייתם של הנוצרים והמוסלמים קשורים במאורעות חיייהם של אישים בודדים, ולדידם חשובים ודגולים. יום לידתו של ישו, יום תחייתו, ימי חג הם לבאמני הדת הנוצרית. גם החגים העיקריים של המוסלמים קשורים במאורעות חייו של מוחמד נביאם.

לא כאלה הם חגי ישראל. ביניהם לא נמצא אף חג אחד הקשור בחייו, לידתו או מותו של משה רבנו, אם כי התורה מעידה כי "לא קם עוד נביא כמשה". כן לא נמצא חגים שנועדו לזכרם של גדולי הנביאים, אפילו לא אליהו הנביא, ששמו נערץ לא בקשר לעבר בלבד, כי אם גדולות ונצורות קשורים בו לישראל בעתיד.

חגי ישראל צמודים לתופעות טבע, למאורעות היסטוריים, או לשניהם יחד. עם ישראל באפיו אינו סובל האללת אישים deification והערצתם, עד כדי קביעת חגים מיוחדים להנצחת זכרם. אין ספק כי האופי המיוחד הזה לחגי ישראל מעיד על האופי המיוחד של עמנו.

משהו היה חסר בערב שבת הקודם בחדר האוכל - לא מצאנו את "פזת השבוע" המסודרת בדרך כלל בחזן ובטעם. בתנחום במחשבה שבשבוע הבא אילזה כבר תכנס טוב לפעולה, אחרי שהותה בחר"ל.

מפי יוצקים ועולללים

רנתי ג'. מטפרת לבתה שרון כי בעוד כמה ימים חל יום החתונה של התורים. שרון לא אתרגשת. "כן" אם מי את מתחתנת הפעם?"

ימי הנולדת

גברת יודיקן	4/10
דוריס דויט	7/10
איזק פוטט	
ארנן פרלסון	
איל אורן	

ביום ראשון, בטעה טובה, התחיל קטיף הכותנה בחולה. ג'רי ק. לא הוצה להמחזק, אבל מסר שכבר אחרי הימים הראשונים מסתמנת עלייה לגבי המצב לפני שנה.

רנזיות שבכנסו למסך ביום טובי צחקלו במחסום בהתחלת סדרת הקאוזריבות ליד הדיר, שהפנה אותן שמאלה לדרך העפראל הברכה. הסיבה הייתה בעבודות החטמל הנרחבות הצעשות בכל המסך, כולל החלפת כבליים ראשיים. העבודה מתבצעת בידי קבוצת עובדים מחברת החטמל.

בשבת שעברה רצתה אחת האמהות הצעירות להטכיל את תיבוקה בבית התיבוקות למבזות צהריים. בהכנסה לחדר נדהמה למצא כי מיטתו בעלמה. חקירת בזק נמרצת העלתה המיטה "בטאלה" ע"י מישהו (לא חבר) שקבל אורחים עם תיבוק. נדמה לי שהגיעה השעה להסביר טוב לזמניים ומועמדים השוהים אצלנו כי לא כל הרכוש במשק "שלנו" הוא!

חברי ההכשרה הבטיחו וקיימו! ביום ששי ערכו לנו מסבת פרידה תרבותית ובאה. אין מה להגיד. הכשרובות בקבוצה הם רבים. והמאמץ והמחשבה שהושקעו בהכנות הורגשו היטב בתוצאה הסוכית. איך אומרים בבקורת המקצועית? "חן הצעורים התזסט של המשתתפים לזה את ההופעה כולה" (ראפשר להוסיף, עורר זכרובות נוסטלגיים אצל כל יוצאי התבועה). מבטיחים לנו מסיבה נוספת לפני חזרתם לארצות מוצאם בינאר.

בטבת שעברה, בביקור טערכנו אצל משפחת צירולניקוב (התושב ה-3 ילידי מיליון בארץ), בתגלתה לי בעיה חמורה בהסתגלות עולי ברה"מ לחיים בארץ.

ספרו לי שמישהו (אולי מישהו בשרות שלטונות הארץ שאותה עזבו) כתב לברה"מ שמר צירולניקוב השתתף בשביתה. לאנשים מהמעורב, שביתות הן תופעה רגילה עבורם, ואולי אפילו רצויה עדיין, לא נראית עובדה כזאת כנושא שצריך לכתוב עליו עד לברה"מ. אבל בסור לדאות זאת בעיני יהודי הקורא על כך בברה"מ, ובמיוחד יהודי ציוני החולם על ארץ היהודים, שחכל בה בחדר, (כי אפילו אם הוא שמע בעיות גם בארץ, הן לא ממשיכות בשבילו עדיין). יהודי כזה יאשים את מר צירולניקוב בבגידה במולדת, בדו-פרצופיות, באנטי-ציונות. כי הרי הוא כל-כך רצה לעלות לארץ, ומיד והגיעו, ובהתקבלותו בעבודה, הוא שובת, ובכך פועל בגד המדינה ובגד העם! זה חומר תעמולה מצויין בשביל הסובייטים, בגד הפעילות הציונית בקרב היהודים שם. ואמנם כבר קבל צירולניקוב מכתב מאחיו שם, המתפלא על מעשיו.

ומדוע הוא שבת? כי עובדי מפעלו (חברת החשמל בחיפה) שבתו. ומדוע שבתו העובדים? זו בעצם הבעיה שאותה ציינתי בהתחלת מאמרי. מדוע יש כל כך הרבה שביתות בשרותים צבוריים, המסתקים את חיי העם התקינים, כגון רופאים, עובדי במל, וכו'?

הבעיה היא, על מי חושבים השובתים כשמחליטים על צעד דרסטי כזה? האט חשובה להם טובת המדינה וטובת העם, ולכן הם שובתים? או שמא חושבים רק על עצמם?

וזוהי שאלת המפתח. כי העולים האידיאליסטים מברה"מ (ורק עליהם אני כותבת) עוזבים את ארץ מולדתם לא בגלל האפשרויות החומריות כאן, אלא מפני שהם רוצים לתרום, לתת משהו לעם ולמדינה היהודית. ועם מי בין תושבי הארץ יכולים הם להזדהות בשאיפה זו? האם יש עדיין קבוצות אנשים בארץ שאפשר לומר עליהן שטובת כלל העם חשובה להן מעל הכל?

וגם לא מעציבת אותם כרגע העובדה שכאן הם חופשיים לשבות, כפי שאני ציינתי לכניהם. (ויש כמובן יותר חופש בתחומים אחרים), הם בינתיים רוצים להיות חופשיים לתרום, והיו מוכנים אפילו שלא לקבל את כל הזכויות המגיעות להם. (והאם השובתים דורשים זכויות שבאמת מגיעות להם, או האם "זכויות" אלו הן מופרזות?)

כל זה מעורר את השאלה: איך להבין את העם לקראת לאומיות, להלך רוח כזה, שיהיו מוכנים לוותר על רצונותיהם, אם זה לטובת הכלל? כאן קבלתי תשובה מעציבת מהם, המסקפת את הרקע ממנו יצאו. לעולים מברית המועצות נראה פתרון זה לבעיית החינוך, כמתקבלת בהחלט על הזעת בברית המועצות מתקיימות אספות פוליטיות בכל מקום עבורם, כפעם בשבוע. כל עובד הייב להופיע לאספות אלו ולשמע הרצאות על נושאים שונים: בעיות פנימיות, מדיניות ויחסים בין-לאומיים. המרצה, כמובן, מעביר את ההשקפות המקובלות של השלטון. רוב התושבים של מדינה זו, לאחר שמיעת הדעות ו"העובדות" פעם אחר פעם, מאמינים בהן.

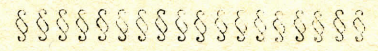
למה לא לאמץ שיטה זו של חינוך העם גם בארץ? הרי יש לנו מטרות לאומיות, ויש דעות רצויות והלכי רוח רצויים ("לאומיים"). למה לא לערוך אספות כאלו שדרכן ילמדו תושבי המדינה על הבעיות של כלל העם, וכך יתרגלו לחשוב קודם על העם כולו ולא רק על שאיפותיהם האישיים, ודאי שהמצב יהיה טובה פה מאשר בברה"מ, כי שם מספרים לתושבים שקרים, וכאן יעבירו רק את האמת!

(המשך בעמוד 4)

המסך-עולה אידיאליסטי: מבנה"מ

יש כמובן הרבה טאפטר לעורר בגד הצעה כזאת: מי יבוא לאספות, כי הרי בידור קל יותר בעים?; אם בכריח את התושבים להיות בוכחים, איפה החופש והדמוקרטיה?; ומעל הכל, איזה תוכן בעביר, ולפי הדעות של מי? אבל אולי יש בכל זאת משהו חיובי בהצעה. צריך למצא דרכים לאחד את העם, והתקהלות לפעמים עושה זאת, (אולי קבוצות, סיס המובילות?) מה הייתם אתם עושים לבני משפחת צירולביקוב והדומים להם? כתבו מאמר, או תמסרו לי, ואולי בשלח להם כמה מדעות החברים.

טרה ד.

בינינו לבין עצמנו.....

תקרות שורא

- ואני קויתי שלא יכתב טוב! אגיד לך את האמת טטוב לי יותר כשאני יכול לקחת את "דברי הכפר" ולהביט ברפרוף על דוחו"ת המזכירות או ועדת המשק ולא לקרא את הסור המהורבן שלו!
- אבל אם אתה לא אוהב את הסור, למה אתה קורא אותו? אין שום גורם המכריח אותך....
- אם לא אקרא את מה שהוא כותב אני מפתח שהוא יכתב דבר טירגיז אותי בלי שאדע על זה. וכשאני קורא את מה שהוא כותב זה מרגיז אותי.
- אז למה אתה קורא את הסור....?
- כי בסוג אחד של רוגז יש ספוק ובסוג השני של רוגז יש תסכול. מה אתך? האם לא שמעת על פרויד?
- כן היה אחד בשם זה שעבד במחלקת הוהתישבות של הסוכנות.
- דביל! אני מדבר על הפסיכיאטר!
- אה! זה שאמר "אם תכזו אין זה הלום"
- אל תרגיז אותי. בתרכז באויב. מה קרה שלא כתב חודש ימים?
- לקחו אותו למלואים והוא בוודאי יבלבל את המוח על"חוריותיו של החייל הטוב".
- ובית הספר! מה היה שם?
- שמחה גדולה! כשמורה ווילה, או במלואים, או טוב עוד יותר, מת, התלמידים שמחים. אבל סדרו אותם שם: מלאו את החלל הריק במורים אחרים. התמרמרות התלמידים הגיעה לשיא. הם רוצים לכתב להסתדרות בציינם "מה טטוב למוכסים טוב לתלמידים".
- אה, אני מתגעגע לימי צעורי בבית הספר. שגעתי את כל המורים; מטכתי את הצמות של כל הבנות, ובקצור עשיתי היים.
- ואתה דורש מן הבן שלך שהוא יהיה אחר?
- בטח! אחרת הציביליזציה לא תתקדם.
- ששש.. הסתתר מאחורי העתון שלך! הוא בא עם הרשמקול שלו.

אחר שנתרים

זה שנתיים מאז טטבנו למשק מטליחות, ולפעמים כשאני מביט סביב סביב אני בזכר באותם הרטומים ורגשות שאפפו אותי אז. המשק ובוף הארץ-במיוחד על יד הכבישים - עושים רושם של הזנחה. כשהלכתי למטע בשבת בתקלתי בפסולת זרוקה בטני מקומות שלא בועדו למזבלה: אחד בטביל המוביל לבית הקברות כשהוא חוצה את דרך מבסורה, והשני ממס על יד בית הקברות. כל זה לא צריך לקרות. כתבתי בזמנו על הצורך להתקין פחים קטנים לפסולת; על הצורך לבחר בועדת (המסך בע' 5)

ישוב של חברים המוכנים לסייע לגבן, ועודני סבור שחייבים לגשת במרץ לשפר את פני כפרנו. בעוד כשנה וחצי נחוג את חצי היובל שלנו. אינני רוצה שנעשה מאמץ עליון לשפר את פני המקום רק מפני שיבואו אורחים או שיכתבו עלינו ויצלמו את מראהו של כפר הנשיא. אני מעוניין ביישוב המטרה בי, בבנינו, ובכל מזדמן לכאן הרגשה שהמקום מטופח מפני שאנשים גאים בביתם. מה שבנון לגבי קבוץ זה בכון לגבי כל מקום וכל אתר בארץ. עמים אחרים למדו לקח אחרי שכערו את ארצותיהם בסוגדם לאליל המעשיה. ואנחנו מטופים כל בחל וכל חוף ים, ומצפפים על לקחים של אחרים. שמא יוקיע מאן שהוא כתבה זאת כ"קטור, תבוסנת, מתעלם מהישגים בכל סחתי חיינו...". ברצוני להתגונן באמרי שאני מוכן להסתתף בכל מפעל יזום, ולו בשעות הפנאי, שיוקדש לטיפול בלתי פוסק בבכס שביתן לנו. אני מחפש שותפים בעלי ידיים טובות משלי. אגב, מדוע רק פעם אחת בשנה צריכים לטפץ את חצרות בתי הילדים?

"המכיר הגבוה לשלם עבור המתירנות"

הכותרת הזאת הופיעה בעתון הבריטי "אובזרב" בתאריך 8 באוגוסט 1971. והשורות הראשונות של המאמר הקודר מספרות "שכאשר גרף של מספרי מחלות מין בבריטניה הוצג בפני קבוצת אנשי עסק הם אמרו שאם הגרף רק היה מטקף את מידת העליה בסחורות יצוא היה זה ספור ההצלחה מכל התקופות. לגבי אנשים הבלחמים בגד העליה המדהימה במחלות המועברות במגע מיני מצטירת תמונה עצובה של כשלון. מבין כל 200 איש בבריטניה אחד מהם הולך למרפאה למחלות מין כדי לקבל טפול...!!"

ובכן, האנגלים התעוררו לסכנות הטמונות בתקופה שבה המדע הביא את המין לכל. לא כמו בעבר כשהיו המחלות האלו נחלתם של מעמדות בחשלים, מצויות הן היום בכל שכבות החברה. הרבה מן התופעות הגיעו לדרגות קושי ברפוי בכל האנטיביוטיקה, והעובדה שבמחלות מסוימות אין סימפטומים וחוסר טפול נותן את אותותיו בדלקת פרקים כרונית או עקרות, מטכנע את הצבור שהמכיר שיש לשלם עבור גישה ליבראלית הוא גבוה מאד. אותו "אובזרב" - עתון שבזמנו היה סמל הליברליות מנגח ב"גישה המתירנית וליברלית שפשטה את הרגל". אין שום ספק שקבוץ זה, כאחרים המהווים בית פתוח להרבה אורחים מארצות שונות, סבל מתופעות והתנהגות שלא הלמו חברה קבוצית הגונה. אני מביח שאותם הסביגורים ואוהדי הגישה הליברלית יתרגזו אם אומר שאני מקווה שמבין האסורים הרפואיים שהתנועה הקבוצית מבקשת ממתנדבים (אורחים עובדים) ישנו אסור הפואי המציין שהנבדק לא סובל ממחלות מין. איני יכול לצטט, אולם ידוע לי ששעור מחלות המין בארץ גדל באופן ניכר מאז מלחמת ששת הימים.

ראיון השבוע: כתבנו במלואים (מראין אריק, המכיר את הכתב היטב). שאלה: יש דעה השוררת בקבוץ שנהנית מן המלואים. האם זה בכון אריק? תשובה: אני לא יכול לומר שנהנית - אחרת כולט ירצו לצאת וקציבת המלואים בגוש תשתגע - אבל זה היה מעבין.

- האם אתה חושב שהיותך במלואים תרם משהו לבטחון המדינה?
- בהחלט. אני לא יכול לטפר פרטים אבל ברור שבתקופה זו המדינה ישנה בשקט.

- ואיך היה האכל?
- פנטסטי! מומלץ! 4 כוכבים! הטבחיים היו אנשי מלואים ובמשך החודש היה אשכנזי אחד ותימני אחד. רצית להזמין אותם הביתה.

- מה היה כל כך טוב במלואים?

(המשך בעמוד 7)

לפני כמה שבועות הדפסנו ראיון עם מקס, עקב חזרתו משליחות.

השבוע מספרת גילה על הייה כאשת שליח באנגליה.

ש. איך הסתדרת בתור עקרת בית?

ת. בהתחלה לא היה קל. לא הייתי רגילה לכסף, לתכנון ארוחות, וכו'.

בשבועות הראשונים בישלתי הרבה פתיתים וקציצות בשר. אט-אט בכנסי

לעניינים, והצלחתי לבצע את כל עבודות הבית. מהבישול בהנחיתי,

ופעמים עשיתי סדר פסח אצלנו ליותר מעשרים איש.

ש. אילו בעיות היו לילדים בהסתגלותם לחיים החדשים?

ת. לקח להם זמן להבין איך מסתובב העולם מחוץ למשק, למשל, אי-שוויון

והערך של כסף. בהתחלה רצו את כל מה שראו בחנויות, ולא הבינו מדוע

לא יכולים לקבל אותו. המצב השתפר בצורה מהירה, ואחרי זמן מה קבלו

דמי כיס שהיה צריך להספיק לכל השבוע. למעשה ציפיתי למצב גרוע ביותר

אצל הילדים, והתפלאתי מאד שלא קרה כלום. בשנה הראשונה הבנים הלכו

ביחד לבית-ספר יהודי, וחזרו הביתה לבד אחרי היום הראשון, אמנם היו

תלויים במעיליהם פתקים עם מספר הטלפון שלנו. בשנה הראשונה שושנה

היתה צמודה אלי, בשנה השנייה היא הלכה לגן בבית-ספרו של אדם, וגרשון

עבר ל- Grammar School. הילדים בהנו ממוזיאונים ובכלל מחיי התרבות

של לונדון. גרשון הצטרף לכל מיני חוגים בבית-הספר. אדם למד לבגן

בכיכור, כדי שיוכל בעתיד להצטרף למקס בגינת מוטיקה קאמרית. הם

הביטו יותר מדי בטלביזיה, בעיקר מפני שלא היה לי האומץ לכבות את

המקלט, לא קראו מספיק ספרים.

דבר אחד לא השתנה בכלל במשך השנתיים. הילדים הרגישו כל הזמן

שהם מחוץ לבית

ש. מה היו החסרונות הבולטים ביותר בחיי אישה עירונית באנגליה לעומת

חיי אישה בקיבוץ בישראל?

ת. תמיד הייתי רגילה לעשות כל דבר מתוך רצון חופשי ולא מפני שבעלי

עושה כך או אחרת-עד שהגעתי לאנגליה בתור "אשת שליח". הרגשתי

שהדבר משפיל - לחברת קיבוץ מצב כזה מפריע. חוץ מזה היו עוד

חסרונות. לא יכולתי לצאת מהבית לשנה שלמה בגלל שושנה. הייתי

סגורה ובודדה, התגעגעתי לאנשים. הייתי צריכה לעבוד בבית מבוקר

עד ערב. היתה חסרה לי המסגרת הקיבוצית.

מזג האויר הפריע לי מאד, והבית היה גדול וישן, התגעגעתי לישראל

החמה ולקיבוץ.

ש. עכשיו בגיע ליתרונות. מה הם היו, ומתי התחלת להנות מהם?

ת. היה טוב להיות עם משפחתנו-באנגליה. רכשנו הרבה חברים חדשים.

כמובן שלונדון היא גן-עדן לאומנים, ובהנינו מהמוזיאונים ומקונצרטים

בודדים. יכולתי לקנות ספרים וחומרים לריקמה. היתה מכונת לטיולים,

ובהנינו מהירק האנגלי ומהבוף השונה כל-כך.

בשנה השנייה התחלתי ללמוד ב- Royal School of Needlework.

מצאתי בלימודי סיפוק רב. למדתי יום שלם בשבוע, ולקחתי הביתה

עבודה לשני ערבים נוספים.

ש. הריקמה שאת עושה עכשיו ממש בפלאה. האם התפתחותך בשטח זה היא

הודות לטכניקה שלמדת, או לזמן ודב יותר שיכולת להקדיש למקצוע?

ת. היא הודות גם לזה וגם לזה. היו גורמים נוספים. הרגשתי את הצורך

לעשות משהו מחוץ לתחום הבית, וקבלתי השראה מהסביבה החדשה ומהחיים

החדשים.

ש. הישג מרשים ביותר שהשגת באנגליה הוא שהפסקת לעשן. ספרי איך עושים

דבר כזה, ומדוע דוקא בחו"ל הצלחת להפסיק את העישון. (המשך בעמוד 7)

- ת. החודש הראשון היה קשה, ואחר-כך לא. רציתי לשנות משהו, להתקדם במשהו, תמיד היה לי רצון להפסיק לעשן, - רציתי להוכיח שאני מסוגלת. מדוע דוקא באנגליה? בטלביזיה הרבה פרסומת בגד עישון. לא היה מי שעישן בסניבתי הקרובה. מקס והילדים עודדו אותי והושיטו לי עזרה רבה.
- ש. אני מבינה שאת מעוביבת מאד בתנועת ה- *Women's Lib*, ספרי עליה מעט.
- ת. בקיבוץ ורק בקיבוץ יש לאישה הזדמנות לפתח את אופייה ואת יכולתה. באנגליה האישה עובדת בשירותים, וקשה לה לצאת מהם. העולם הוא עולם גברי. האישה צריכה להיות חזקה במיוחד לעבוד מחוץ לבית וגם לנהל משק בית. אפילו אם היא מצליחה לצאת לעבוד, המשכורת קטנה והתחומים מוגבלים.
- אצל נשים באנגליה היום יש תודעה חזקה מאד שהגבר מסדר את עולמו לפי צרכיו הוא. המטרה של התנועה היא לשנות מצב זה. פה בקיבוץ יש לאישה אפשרות בלתי-רגילה לצאת מהגבלות כאלה.

× × × × × × ×

המשך-ביציבו לבין עצמנו...

- ראשית כל, פעודני מסוגל לעשות משהו. שנית, התפקיד היה די מעבין ושלישית, נפגשתי עם כל מיני טפוסים.
- כולם חיוניים?
- לא כולם אבל אפילו מבין אלה שלא הרגשת רמת חנוך גבוהה אצלם מצאת גישה חיובית.
- למשל?
- איש אחד מחבל תענך, יותר זקן ממני...
- קשה לתאר.
- ...שעלה מקורדיסטן לפני 15 שנה והתפאר בזה שהוא איש פשוט, קבל את פני גולדה מאיר כשהיה בועד המושב. והיא שוחחה איתו וחגגה אתם. "ואני איש פשוט". ובהזדמנות אחרת אמר אותו בלתי משכיל "כאן ברמה צריכים לשבת אנשים, ולהקים ישובים. לא מספיק צבא, צריכים אנשים, משפחות. אני מוכן לבוא..." וזה היה מסתם בן אדם.
- רק משיחות כאלה שאבת בחת?
- לא, מן הצוף, מן האויר הצח, מן השבוי מדברים שגרתיים.
- לא היה איכפת לך שתלמידך לא בהנים מזיו פניך משך שבועיים?
- לא. אני הרגשתי כמו שהם הרגישו. דע לך, שכאשר יש מורה חולה, אין תלמיד או סטודנט הבוכה על זה. הדבר היחיד שעיצבן אותם היה שמלאו את מקומי במורים אחרים.
- איך מתיחס צה"ל לחייליו?
- אלי הוא התיחס די טוב. הגעתי הביתה שלש פעמים; החליפו את המדים שלי כל שבוע. שלחו לבן טרט ומסריטים כל שבוע. והיו עתונים ורדיו שם. טבעתי מן הגל הקל וגלי צה"ל.
- והמדים היו לפי מידותיך?
- מאד בערך.
- ושאלה אחרונה: זה היה טוב כל כך וכה נעים לך שלא רצית לחזור הביתה?
- השתגעתי? בשלושת-ארבעת הימים האחרונים ישבתי על סיכות. טוב לצאת למלואים כדי לדעת עד כמה נחוץ לך בית, משפחה וחברה.